

Motion till riksdagen 2006/07:Ub337

av Luciano Astudillo (s)

Tillvalsspråken i grundskolan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om tillvalsspråk i grundskolan.

Reglering

Moderna språk (tidigare kallat B- respektive C-språk) kan i grundskolan läsas både som språkval och som elevens val. Enligt grundskoleförordningen är varje kommun skyldig att erbjuda språkval i minst två av språken franska, spanska och tyska. Kommunen är skyldig att anordna undervisning i de erbjudna språken om minst fem elever väljer språket och om eleverna bedöms ha möjlighet att fortsätta med språket i gymnasieskolan. Även finska och samiska får erbjudas eleverna som språkval. Om dessa språk erbjuds gäller inte kravet om minst fem elever. Även andra språk får erbjudas som språkval, om eleverna på motsvarande sätt bedöms ha möjlighet att fortsätta studierna i språket i gymnasieskolan.

Om eleven och elevens vårdnadshavare så önskar, ska eleven som alternativ till moderna språk erbjudas undervisning i det språk som eleven har rätt till modersmålsundervisning i, svenska som andraspråk, svenska, engelska och teckenspråk. Kravet att minst fem elever i kommunen ska välja språket gäller även här, förutom när det gäller modersmålsundervisning för samiska, tornedalsfinska eller romska elever, enligt grundskoleförordningen (1994:1194), 2 kap. 17–18 §§.

Ett visst antal timmar finns avsatt i timplanen för elevens val. Undervisningen är tänkt att fördjupa eller bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. I elevens val kan också ingå ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i. Generellt gäller att undervisningen till sitt innehåll och sin inriktning ska vara förenligt med den kursplan eller de kursplaner som är fastställda för det aktuella ämnet.

Fel! Okänt namn på

Det är styrelsen för skolan (det vill säga den kommunala utbildningsnämnden eller motsvarande) som ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Undervisning i ett nybörjarspråk ska anordnas enligt motsvarande kriterier som för språkvalet, det vill säga om minst fem elever väljer språket och eleverna kan bedömas ha möjlighet att fortsätta studierna i språket i gymnasieskolan, enligt grundskoleförordningen 2 kap. 19–20 §§.

Utbud och omfattning

Totalt sett är det en mycket hög andel av eleverna som börjar läsa ett nytt modernt språk, cirka 80 procent i årskurs 7. Det är också många som slutar med dessa språkstudier innan de lämnar grundskolan.

Uppgifter från läsåret 2004/05 visar att störst språk i årskurs 9 är tyska. De senaste åren har spanska ökat i popularitet och är det största språket för eleverna i årskurs 6, 7 och 8. Tyska och franska har traditionellt funnits i svenska skolan som ämnen. I början på 90-talet skedde en förstärkning av språkundervisningen med bland annat en möjlighet att börja med ett ytterligare språk i årskurs 8. Spanska fanns väl representerat i gymnasiet vid den tidpunkten och ansågs därför vara det mest aktuella språket att lägga till som valmöjlighet i grundskolan (prop. 1992/93:220).

Det förekommer att elever i årskurs 6 ges möjlighet att prova på de olika språken och att det egentliga språkvalet görs först i årskurs 7. I årskurs 8 finns möjlighet att börja läsa ytterligare ett språk, då inom ramen för elevens val (som organisatoriskt ofta erbjuds från årskurs 8).

I princip är det endast tyska, franska och spanska som erbjuds som språk i grundskolan. Det finns också exempel på andra språk, men det rör sig om mycket få elever, cirka 0,5 procent av de elever som läser moderna språk som språkval i årskurs 9 (statistiken på den nivån är inte fullständig avseende dessa språk). Det finns även ett antal som läser modersmål som språkval, men det är relativt sett en liten andel (undervisning i modersmål sker därutöver i de flesta språk).

Det är flera faktorer som påverkar vilka språk som erbjuds på en skola. Elevernas intresse och möjligheten till lärarkompetens är de viktigaste. Efterfrågan på språken kan också variera i olika delar av landet eller inom en kommun.

Globalisera utbudet

I dag har mer än 16 procent av Sveriges befolkning utländsk bakgrund. År 2010 kommer var tredje barn som föds i Sverige att ha en eller båda sina föräldrar födda i ett annat land. I min hemstad, Malmö, har redan 40 procent en så kallad utländsk bakgrund och hela 52 procent av ungdomarna som är 18 år och yngre har en eller båda sina föräldrar födda i ett annat land. Verkligheten är att vi svenskar redan ömsat skinn. Vi svenskar kan numera tala och

Fel! Okänt namn på

göra oss förstådda på mer än 150 olika språk. Detta är en resurs som kan tas till vara bättre i den svenska skolan.

Stockholm den 23 oktober 2006

Luciano Astudillo (s)